

بررسی نظری - کاربردی نهادهای ارفاقی در حقوق موضوعه‌ی ایران

دکتر بهروز کم

دکتری، حقوق جزا و جرم‌شناسی،
مدرس دانشگاه رضای دادگستری

یاسر معینی فر

کارشناس ارشد حقوق خصوصی دانشگاه
شهید بهشتی و قاضی دادگستری

سرشناسه	: معینی فر، یاسر، ۱۳۶۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی نظری - کاربردی نهادهای ارفاقی در حقوق موضوعه ایران / یاسر معینی فر، بهروز کم.
مشخصات نشر	: تهران: خرسندی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۲ ص.
شابک	: 978-622-224-070-7
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۹۱.
موضوع	: تخفیف مجازات-- ایران
موضوع	: Extenuating circumstances-- Iran
موضوع	: مجازات‌های جایگزین زندان -- ایران
موضوع	: Alternatives to imprisonment -- Iran
موضوع	: نهادهای شبه قضایی -- ایران
موضوع	: Independent regulatory commissions -- Iran
شناسه افزود	: کم، بهروز، ۱۳۶۴ -
رده‌بندی کنگ	: KMH ۴۰۲۲
رده‌بندی رویی	: ۳۴۵/۵۵۰۷۷
شماره کتابشناس ملی	: ۵۷۰۹۷۲

انتشار - خرسندی

خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان لبافی‌نژاد، نوپدیده، خیابان دانشگاه، پلاک ۱۷۴، واحد ۲

تلفن: ۵-۳۴-۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۴-۵۶۶۹۰۵

فروشگاه شماره ۱: میدان انقلاب، خ منیری جاوید (آردیبهشت)، پلاک ۹۲، تلفن: ۶۶۹۵۰۷۵۹

فروشگاه شماره ۲: خ انقلاب، بین خ فخر رازی و خ دانشگاه، مجتمع باس، پلاک ۱۲۱۸

تلفن: ۶۶۹۷۳۹۷۴ و ۶۶۹۷۴۶۷۵

پست الکترونیک: khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: www.khorsandypub.com

بررسی نظری - کاربردی

نهادهای ارفاقی در حقوق موضوعه ایران

یاسر معینی فر - دکتر بهروز کم

چاپ اول: ۱۳۹۸ تیراژ: ۲۰۰ جلد قیمت: ۴۰۰,۰۰۰ ریال

ISBN: 978-622-224-070-7

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۴-۰۷۰-۷

۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول - نهادهای ارفاقی در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲
۱۵	مبحث اول: قواعد عمومی تخفیف مجازات
۱۸	گفتار اول: جهات تخفیف مجازات
۱۹	بند اول: جهات تخفیف قانونی مجازات
۲۱	بند دوم: جهات تخفیف قضایی مجازات
۲۵	گفتار دوم: گستره تخفیف مجازات
۲۶	بند اول: گستره تخفیف در مجازات‌های اصلی
۳۴	بند دوم: گستره تخفیف در سایر مجازات‌ها
۳۹	مبحث دوم: نهادهای ارفاقی مختص مجازات حبس
۴۱	گفتار اول: مجازات‌های جایگزین حبس
۴۲	بند اول: قواعد حاکم بر تعیین مجازات‌های جایگزین حبس
۴۳	الف: شرایط
۴۳	ب: گستره اعمال
۴۳	ب-۱: موارد مجاز
۴۶	ب-۲: موارد ممنوعیت
۴۸	پ: نکات لازم الرعایه در مورد تعیین و اعمال مجازات‌های جایگزین حبس
۴۸	بند دوم: اقسام مجازات‌های جایگزین حبس
۴۸	الف - دوره مراقبت
۵۰	ب - خدمات عمومی رایگان
۵۵	پ - جزای نقدی
۵۶	ت - جزای نقدی روزانه
۵۷	ث - محرومیت از حقوق اجتماعی
۵۹	گفتار دوم: نظام نیمه آزادی
۶۰	بند اول: شرایط
۶۳	بند دوم: گستره

۶۳	بند سوم: شیوهی اعمال
۶۵	گفتار سوم: نظام آزادی مشروط
۶۸	بند اول: شرایط
۶۸	بند دوم: گستره
۶۹	بند سوم: شیوهی اعمال
۷۱	مبحث سوم: سایر نهادهای ارفاقی
۷۲	گفتار اول: تعویق صدور حکم
۷۲	بند اول: شرایط و گستره
۷۶	بند دوم: شیوهی اعمال
۷۹	گفتار دوم: تعلیق اجرای مجازات
۸۰	بند اول: شرایط
۸۲	بند دوم: گستره
۸۵	بند سوم: شیوهی اعمال
۸۷	گفتار سوم: معافیت از کیفر
۸۷	بند اول: شرایط و گستره
۹۱	بند دوم: شیوهی اعمال
۹۲	گفتار چهارم: عفو
۹۲	بند اول: اقسام عفو
۹۲	الف - عفو عمومی
۹۳	ب - عفو خصوصی
۹۳	بند دوم: گستره و شیوهی اعمال
۹۳	گفتار پنجم: توبه
۹۴	بند اول: شرایط و گستره
۱۰۱	بند دوم: شیوهی اعمال
۱۰۳	فصل دوم - نهادهای ارفاقی در قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲
۱۰۵	مبحث اول: نهادهای ارفاقی قابل اعمال در مرحله تحقیقات مقدماتی
۱۰۷	گفتار اول: تعلیق تعقیب
۱۰۸	بند اول: شرایط و گستره
۱۱۱	بند دوم: شیوهی اعمال

۱۱۵	گفتار دوم: ترک تعقیب
۱۱۵	بند اول: شرایط و گستره
۱۱۷	بند دوم: شیوهی اعمال
۱۱۹	گفتار سوم: بایگانی کردن پرونده
۱۲۰	بند اول: شرایط و گستره
۱۲۳	بند دوم: شیوهی اعمال
۱۲۵	مبحث دوم: نهادهای ارفاقی پس از صدور حکم دادگاه
۱۲۵	گفتار اول: تخفیف ناشی از اسقاط حق تجدید نظر خواهی
۱۲۶	بند اول: شرایط
۱۲۶	بند دوم: گستره و شیوهی اعمال
۱۲۸	گفتار دوم: تخفیف ناشی از اسلام گذشت شاکی پس از قطعیت حکم
۱۲۹	بند اول: گستره
۱۲۹	بند دوم: شیوهی اعمال
۱۳۰	گفتار سوم: تخفیف در مجازات - بر مبنای نقض توسط قاضی اجرای احکام
۱۳۰	بند اول: شرایط
۱۳۱	بند دوم: گستره
۱۳۱	بند سوم: شیوهی اعمال
۱۳۳	ضمائم
۱۳۵	سیاست کلی قضایی پنج ساله ابلاغ شده توسط مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) ابلاغی ۱۳۸۸/۰۹/۰۲
۱۳۷	دستور العمل ساماندهی زندانیان و کاهش جمعیت کیفری زندانها مصوب ۱۳۸۵ ریاست محترم فوه قضائیه ..
۱۴۸	از قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲
۱۴۸	فصل چهارم - تخفیف و معافیت از آن
۱۴۹	فصل پنجم - تعویق صدور حکم
۱۵۱	فصل ششم - تعلیق اجرای مجازات
۱۵۳	فصل هفتم - نظام نیمه آزادی
۱۵۳	فصل هشتم - نظام آزادی مشروط
۱۵۵	فصل نهم - مجازات های جایگزین حبس
۱۵۹	فصل یازدهم - سقوط
۱۵۹	مبحث اول - عفو

۱۶۰	مبحث پنجم - توبه مجرم
۱۶۱	از قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی
۱۶۵	فصل پنجم - اجرای قرار تعلیق اجرای مجازات، آزادی مشروط،
۱۶۸	نمونه فرم‌ها و آراء
۱۶۸	- نمونه فرم پذیرش تعلیق اجرای مجازات به صورت ساده
۱۷۰	- نمونه فرم پذیرش تعلیق اجرای مجازات به صورت مراقبتی
۱۷۲	- نمونه فرم حکم معافیت از کیفر
۱۷۳	- نمونه فرم تعویق صدور حکم به صورت ساده
۱۷۴	- نمونه فرم تعویق صدور حکم به صورت مراقبتی
۱۷۶	- نمونه فرم رد تعلیق اجرای مجازات
۱۷۷	- نمونه فرم پذیرش آزادی مشروط
۱۷۸	- نمونه فرم رد آزادی مشروط
۱۷۹	- نمونه رأی مجازات جایگزین حبس از نوع جزای نقدی
۱۸۰	- نمونه رأی مجازات جایگزین حبس از نوع جزای نقدی
۱۸۱	- نمونه رأی مجازات جایگزین حبس از نوع جزای نقدی
۱۸۳	- نمونه فرم اعمال ماده ۴۸۳ قانون آیین دادرسی کیفری (تخفیف ناشی از گذشت شاکی خصوصی پس از قطعیت حکم)
۱۸۴	- نمونه فرم اعمال ماده ۴۴۲ قانون آیین دادرسی کیفری (تخفیف، ناشی از اسقاط حق تجدیدنظرخواهی)
۱۸۵	- نمونه فرم اعمال تبصره ۳ ماده ۵۲۹ قانون آیین دادرسی کیفری (تخفیف در جزای نقدی توسط قاضی اجرای احکام کیفری)
۱۸۶	- نمونه فرم قرار تعلیق تعقیب
۱۸۸	- نمونه فرم قرار ترک تعقیب
۱۸۹	- نمونه فرم قرار بایگانی کردن پرونده
۱۹۱	فهرست منابع

مقدمه

قانونگذار در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ و قانون جدید آیین دادرسی کیفری، نهادهای مخففه‌ای را پیش‌بینی نموده است که از آن‌ها تحت عنوان نهادهای ارفاقی یاد می‌شود. مقنن در قانون مجازات اسلامی جدید، علاوه بر بیان قواعد عمومی تخفیف مجازات، نهادهای مخففه را ذکر نموده است که عبارتند از: عافیت از کیفر، تعویق صدور حکم، تعلیق اجرای مجازات، نظام نیمه آزادی، نظام آزاد، مشروط، مجازات‌های جایگزین حبس (دوره مراقبت، خدمات عمومی رایگان، جزای نقدی، جزای حبس روزانه و محرومیت از حقوق اجتماعی)، عفو و توبه. نهادهای مخففه‌ای که در قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ پیش‌بینی شده است عبارتند از: تعلیق تعقیب، ترک تعقیب، بایگانی کردن پرونده، تخفیف ناشی از اسقاط حق تجدید نظرخواهی، تخفیف ناشی از اعلام گذشت شاکی پس از قطعیات حکم و تخفیف در مجازات جزای نقدی توسط قاضی اجرای احکام.

استفاده از نهادهای جایگزین حبس به قدری حائز اهمیت است که بارها مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و ریاست محترم قوه قضائیه بر ضرورت حبس‌ردایی و استفاده از مجازات‌های جایگزین حبس تأکید فراوان داشته‌اند. لذا بر همین مبنا و نظر به اهمیت نهادهای ارفاقی مزبور، در این کتاب در راستای شناسایی کامل آن‌ها و بیان قواعد حاکم بر آن، به بحث و بررسی در این رابطه پرداخته شده است. تالیف آثاری به این شکل، از چند جهت مفید فایده است: از یک سو، با آوردن سابقه و تاریخچه‌ی قوانین و مقررات مرتبط، آراء وحدت رویه و نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه در رابطه موضوع مورد بحث، خوانندگان از سابقه تقنینی قوانین مرتبط با موضوع و نیز آراء وحدت رویه و نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه

قضایه، آگاه می‌شوند. از سوی دیگر، برای کسانی که در رشته‌ی حقوق تحصیل نکرده ولی تصمیم به ادامه تحصیل در این رشته را دارند، مطالعه چنین آثاری، دورنمایی کلی از مباحث ماهوی مطروحه درباره این موضوع را ارائه می‌دهد، همچنین نگارش این کتاب با نثری ساده و روان موجب می‌شود تا عامه‌ی مردم با مطالعه‌ی این کتاب، در رابطه با مشکلات و پرونده‌های خود که در دادگستری مطرح می‌شود، توانایی دفاع از حقوق خود و شرایط بهره‌مندی از نهادهای ارفاقی را دارا باشند. علاوه بر جنبه نظری در کتاب حاضر، بر جنبه عملی نیز بسیار تأکید شده است. در پایان اثر و به عنوان ضمیمه "سیاست کلی قضایی پنج ساله ابلاغ شده توسط مقام معظم رهبری، بلاغی ۱۳۸۸/۰۹/۰۲"، "دستورالعمل ساماندهی زندانیان و کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها مصوب ۱۳۹۵/۶/۱۷ رئیس قوه قضایه"، مواد مرتبط از "قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۱" و "قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات و الحاقات"، ذکر شد تا خوانندگان نیازی به مراجعه به قانون جداگانه نداشته باشند، همچنین نمونه فرم‌ها و آراء جهت استفاده همکاران محترم قضایی نیز در این قسمت درج گردیده است.

امید است که حاصل تلاش نگارندگان، مورد استفاده علاقمندان مسائل حقوقی به ویژه دانشجویان و فارغ‌التحصیلان رشته‌های حقوق و الهیات (گرایش فقه و حقوق)، کاراموزان قضاوت و وکالت، قضات و وکلای محترم، واقع شود تا جملگی در راستای منویات مقام معظم رهبری در راستای کاهش جمعیت کیفری گام بردارند.

از آنجا که هیچ اثر ساخته دست و فکر بشر، خالی از ایراد نیست، از خوانندگان محترم، درخواست می‌شود که اشکالات احتمالی موجود را به آدرس پست الکترونیکی yaser.moeinifar@gmail.com یا ehroozkam@yahoo.com بنمایند.